

NODOKĻI

Latvija no reversā PVN neatteiksies

Kamēr reversā PVN maksāšanas kārtība ir efektīvs līdzeklis cīņai ar šī nodokļa krāpniekiem, tā tiks piemērota nozarēs, kur tā ieviesta

To liecina Valdības sēdē izskatītais informatīvais ziņojums «Apgrīztās jeb reversās PVN maksāšanas kārtības ieviešanas efektivitātes izvērtējums un tās turpmāka piemērošana». Tajā arī secināts, ka būtu ņemams vērā Eiropas Komisijas (EK) viedoklis, ka reverso PVN maksāšanas kārtību nav vēlams piemērot mazumtirdzniecības līmenī attiecībā uz precēm, kas var būt paredzētas privātajam patēriņam. Ir risks, ka krāpšanās pārvietosies tālāk pa piegādes ķēdi, ko varētu būt grūtāk kontrolēt. Reversā PVN maksāšanas kārtība nozīmē to, ka darījumos ar PVN apliekamām personām pircējs pārdevējam samaksā tikai par precī vai pakalpojumu, bet PVN samaksā (parasti tikai aprēķina) valstij. PVN daļa līdz krāpniekiem tādējādi nemaz nenonāk. Savukārt parastā PVN maksāšanas kārtībā pircējs pārdevējam samaksā gan preces cenu, gan atbilstošu PVN, bet pārdevējs veic (izkrāpšanas gadījumā – neveic) norēķinus ar valsts budžetu.

Pastāv kopš 1999. gada

Latvijā kokmateriālu piegāde ir pirmā joma, kurā tika ieviesta PVN reversā maksāšanas kārtība jau no 1999. gada 1. jūlija. Laika gaitā šāda PVN maksāšanas kārtība tika attiecināta uz metāllūžņu piegādēm un ar to saistītiem pakalpojumiem, būvniecības pakalpojumiem, bet no 2016. gada tika būtiski paplašināts preču un pakalpojumu klāsts, kam šādu kārtību piemērot. Finanšu ministrijas informācijā norādīts, ka tikusi vērtēta iespēja ieviest reverso PVN maksāšanas kārtību pākšaugu piegādes un transportlīdzekļu tirdzniecības darījumiem. Izvērtējot šādas kārtības ieviešanas lietderību, VID un Zemkopības ministrija nekonstatēja PVN krāpšanas gadījumus darījumos ar pākšaugiem, un to rīcībā nav datu, kas attiecinātu krāpšanos ar PVN pākšaugu tirdzniecībā. Arī attiecībā uz transportlīdzekļu tirdzniecību VID līdz šim nav konstatējis rādītājus, kas liecinātu par paaugstinātiem riskiem konkrētajā nozarē un PVN nemaksāšanu vai izvairīšanos no tā maksāšanas. Līdz ar to nav pamatojuma un nepieciešamības ieviest apgrīzto jeb reverso PVN maksāšanas kārtību minētajās nozarēs.

Finanšu ministrija secina, ka reversā PVN maksāšanas kārtība ir īstermiņa pasākums krāpšanas apkarošanai attiecīgajā nozarē un ir efektīvs līdzeklis cīņai pret krāpšanos tādos gadījumos, kad tiek realizētas krāpšanās shēmas ar tā saucamo «pazudušo uzņēmumu» izmantošanu. Savukārt cīņai ar pārējiem gadījumiem, kad netiek krāpšanās un izvairīšanās no nodokļu nomaksas, reversā PVN maksāšanas kārtības izmantošana nav efektīva un ir izmantojami citi kontroles instrumenti. Atbilstoši EK 2018. gadā publicētajam pētījumam, 2014. gadā Latvijā PVN plaisa bija 19,03% (420 milj. eiro) no teorētiski aprēķinātā PVN, 2015. gadā – 17,17% (389 milj. eiro), savukārt 2016. gadā – 11,27% (258 milj. eiro). Krāpšanās PVN jomā ir būtiskākais iemesls, kas veido PVN plaisu, tomēr tā var rasties arī citu iemeslu dēļ, piemēram, ja uzņēmums kļūst maksātspējīgs, ja PVN maksājumi netiek veikti savlaicīgi.

EK liek mainīt

DB jau vēstīja, ka EK pārmet Latvijai PVN direktīvas neievērošanu un prasa atcelt reversā PVN piemērošanu būvniecībā, elektronikā un elektrotehnikas precēm. Iepriekšējā valdība sagatavoja grozījumu projektu, kas paredz ar 2020. gada 1. janvāri atcelt apgrīzto jeb reverso PVN maksāšanas kārtību būvniecībā, sadzīves elektronisko iekārtu un sadzīves elektriskās aparatūras piegādēm, kā arī paredz apgrīzto jeb reverso PVN maksāšanas kārtību noteikt šaurākam melno un krāsaino metālu pusfabrikātu sarakstam.

Reversais PVN Latvijā

1999	No 1. jūlija kokmateriālu piegādei un ar to saistītiem pakalpojumiem
2011	No 1. oktobra metāllūžņu piegādei un ar to saistītiem pakalpojumiem
2012	No 1. janvāra būvniecības pakalpojumiem
2016	No 1. aprīļa mobilo telefonu, planšetdatoru, klēpjatoru un integrālo shēmu ierīču piegādei
2016	No 1. jūlija graudaugu un tehnisko kultūru piegādei
2017	No 1. janvāra neapstrādātu dārgmetālu, dārgmetālu sakausējumu un ar dārgmetālu plaķētu metālu piegādei
2018	No 1. janvāra būvniecības darījumu piegādei, sadzīves elektronisko iekārtu un sadzīves elektriskās aparatūras piegādei, metālizstrādājumu piegādei un ar to saistītiem pakalpojumiem, spēļu konsoļu piegādēm

DB APKOPOTĀ INFORMĀCIJA

«Tas nerisina PVN izkrāpšanas problēmu kopumā, bet aizlāpa tikai caurumus, gluži kā tagad notiek uz mūsu valsts ceļiem. Proti, vietējais reverss novirza krāpniekus no vienas nozares uz citu vai uz citu valsti, bet nerisina problēmu kopumā,» uz jautājumu, kāpēc reversais PVN nepatīk EK, atbild ZAB Sorainen partneris, nodokļu eksperts Jānis Taukačs. Viņaprāt, problemātiska šai ziņā ir VID nodokļu policija, kurai pagaidām nesekmējas ar krāpnieku sodīšanu. «Faktiski VID ir ieinteresēts iekasēt PVN, nevis izķert visus krāpniekus. Tādēļ arī turpmāk nav sagaidāmi EK sajūsmas saucieni par mūsu vietējiem reversiem, kamēr vien nespēs pierādīt, ka visi citi paņēmieni attiecīgajā nozarē ir izmēģināti, bet problēma nozarē turpina pastāvēt,» uzsver J. Taukačs.

Citi riski

Finanšu ministrijas ziņojumā norādīts, ka, ieviešot reverso PVN maksāšanas kārtību, tika vērtēti PVN jomā arī citi pasākumi, kas varētu veicināt krāpšanas apkarošanu, piemēram, no 2017. gada Latvijā ir atteikusies no taksācijas perioda «puse no kalendārā gada», kā arī jaunreģistrētiem PVN maksātājiem uz sešiem mēnešiem ir noteikts taksācijas periods «viens kalendārāis mēnesis». Tas ļauj efektīvāk sekot līdzi PVN maksāšanas disciplīnai un samazināt PVN izkrāpšanas risku. Lai apkarotu krāpšanu

un samazinātu risku, ka negodprātīgi PVN maksātāji var iekļaut PVN deklarācijās un to pielikumos fiktīvus darījumus, no 2018. gada PVN deklarācijā ir noteikts iekļaut visu darījumu detalizētu atšifrēšanu, sākot ar darījumu sliekšni 150 eiro (līdz tam šis sliekšnis bija 1430 eiro).

Dīvainību lērums

«Ir skaidrs, ka atsevišķām sasāpējušām nozarēm reverss ir ļoti efektīvas un vajadzīgas zāles cīņā pret karuseļu shēmām,» vērtē J. Taukačs. Viņaprāt, elektronikā nozarē cenas ir normalizējušās – atliek ieiet *salidzini.lv*, lai redzētu, ka vairs nav iespējams nopirkt preces zem pašizmaksas preču grupās, kurās ieviests reverss. «Elektropreces ir viena no nozarēm, ko iemīļojuši PVN izkrāpēji. Ja Latvijas Finanšu ministrija elektronikai ieguvumu no vietējā reversa lēš vien 23 milj. eiro apmērā, tad nozares pārstāvju konservatīvi aprēķini tuvojas 120 milj. eiro, bet faktiski ietekmi viņi lēš drīzāk tuvāk 400 milj. eiro gadā,» analizē J. Taukačs. Viņu skumdina ziņojuma secinājums: «Lai ieviestu reverso PVN, ir nepieciešami pamatoti dati par PVN krāpšanu attiecīgajā nozarē ar konkrētām precēm un pakalpojumiem.» «Roda sajūta, ka VID dzīvo uz Marsa, bet Finanšu ministrija – uz Venēras un nekad nesatiekas. Asociāciju u.c. privātu iniciatīvu paveiktais, lai pierādītu reversa nepieciešamību attiecīgajā nozarē, būtībā norāda uz mūsu visu bezdarbību, kamēr mūs apzog,» skarbi analizē J. Taukačs. Viņš savu sacīto pamato ar to, ka līdz šim vismaz uz papīra svarīgākajam nodokļu jautājumam nav izveidota neviena papildu štata vieta, nemaz nerunājot par to, ka būtu nepieciešams vesels dienests jeb kā Polijā – specvienība šai cīņai. «Šim cilvēkam vai specvienībai būtu jāseko izkrāpšanas statistikai un ES pretizkrāpšanas tendencēm, jāanalizē tā, jāsadarbības ar VID analītiķiem un nodokļu policiju, jākomunicē ar Eiropas institūcijām. Pētījuma par reversa nepieciešamību veikšanai pirms pāris gadiem bija piesaistīts privāts konsultants, kam nebūt nav tādas analītikas kapacitātes un datu kā VID,» stāsta J. Taukačs. Viņaprāt, «ierēdniecisk» ir secinājums, ka pirms reversā PVN ieviešanas ir jāveic citi pasākumi attiecīgās nozares sakārtošanai un jāievieš kontroles instrumenti, kas palīdzēs apkarot krāpšanu. «Tas ir tikpat nekonkrēts kā EK izteikumi, atsakot Latvijai reversu attiecībā uz dažām preču grupām. Sajūta tāda, ka gan Finanšu ministrija, gan arī EK norāda uz citiem pasākumiem un instrumentiem, tos nekonkretizējot, jo paši nemaz nevar precīzi pateikt, kas tad ir tie citi pasākumi «nozares sakārtošanai» un kontroles instrumenti. Te vismaz EK vai FM varētu minēt piemērus, kas konkrēti būtu darāms, nenorādot tikai uz nesaprotamo sadarbības uzlabošanu starp nodokļu administrācijām utml,» iesaka J. Taukačs.

Jauna sākums

Nodokļu eksperts iesaka citu valstu pieredzi. «Polija seko Itālijas un citu valstu piemēram, kur šī gada vidū, visticamāk, EK atļaus elektroprecēm ieviest dalītā maksājuma sistēmu. Proti, pircējs samaksā pārdevējam par precī, bet PVN pārdevēja vietā iemaksā valsts budžetā. Tādējādi negodprātīgais pārdevējs pie PVN nemaz netiek klāt,» uz jautājumu, ko konkrēti darīt, iesaka J. Taukačs. Viņaprāt, viss virzās uz to, ka 2022. gadā ES varētu mainīt PVN sistēmu. Tās pamatprincipi paredz pārrobežu darījumiem piemērot PVN tāpat kā vietējiem darījumiem. Tas saknē nocirstu karuseļu priekšrocību – reverso PVN pārrobežu iegādes darījumos, kas ļauj tālākās pārdošanas PVN ielikt kabatā. Parādīties priekšnodoklim uz visiem darījumiem, PVN varētu nebūt tik pievilcīgs, lai riskētu, secina J. Taukačs.

Māris Ķirsons

Dīvaini, ja Finanšu ministrija elektronikai ieguvumu no vietējā reversa lēš vien 23 milj. eiro apmērā, nozares pārstāvju konservatīvi aprēķini tuvojas 120 milj. eiro, bet faktiski ietekmi viņi lēš drīzāk tuvāk 400 milj. eiro gadā,

JĀNIS TAUKAČS,
AB SORAINEN
PARTNERIS, NODOKĻU
EKSPERTS.

AKCIJU SABIEDRĪBA RĪGAS SILTUMS

AS „RĪGAS SILTUMS” izsludina atklātu konkursu Nr. RS 19/009/AK „Par AS “RĪGAS SILTUMS” darbinieku redzes pārbaudēm un viņu nodrošināšanu ar redzes korekcijas līdzekļiem”.

Iepazīties un saņemt bez maksas atklāta konkursa dokumentus var katru darba dienu no plkst. 8.00 līdz plkst. 16.00 (piektdienās no plkst. 8.00 līdz plkst. 14.30) AS “RĪGAS SILTUMS”, Rīgā, Cēsu ielā 3a, 2.korpusa 315.kabinetā.

Nolikumu elektroniski var saņemt pēc rakstiska pieprasījuma iesniegšanas AS „RĪGAS SILTUMS” (e-pasts: peteris.grocs@rs.lv fakss: 67017363), norādot saņēmēja elektronisko adresi, nosaukumu, pasta adresi, tālruna numuru un faksu.

Piedāvājumu iesniegšanas termiņš: 2019.gada 14.marts plkst. 11.00.
Kontaktpersona: Darba aizsardzības dienesta vadītājs P.Grocs,
tālrunis 67017250 un 29807340, fakss 67017363.

IZSLUDINA KONKURSU:

• **Automātisko gāzu analizatoru uzstādīšana.**

Konkursa materiālus var saņemt 3 (trīs) darba dienu laikā pēc šīs publikācijas, pieprasījumus sūtīt uz e- pastu: konkursi@ventbunkers.lv vai mājas lapā www.ventbunkers.lv.

Lasi
biznesa
ziņas
arī portālā
www.db.lv